

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

nová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 91. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 3 .
— Egyes szám ára 2 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Indemnitás és obstrukció.

Nagybecskerek, április 22.

Csodálatos alakulása a politikai és parlamenti helyzetnek. Az ellenzék obstrukciót még az indemnitásra is. E mellett meghajol Széll Kálmán miniszterelnök kiváló államférfiai képességei előtt, bár ez nem involvál politikai bizalmat. Legkiválóbb tagjai ismételtén kijelentették a Házban, hogy a harc nem folyik a miniszterelnök személye ellen. Ennek egyedüli tárgya az ujonc- és hadiköltségemelés.

A magyar politikai és közélet egyetleneg szögletétől eltekintve, tényleg seholsem tapasztalható animozitás vagy gyűlölködés Széll Kálmán személye ellen. Ebben az egy szögletben ádáz személyes harag tájtézkzik. Ebből a szögletből lödözik el mindennap a mérgezett nyilatkat Széll Kálmán ellen. Ebben a szögletben gyűlemlett össze a személyeskedő vak szenvedély, az irtó és intranzigens gyűlölködés, amelyet Széll Kálmán egyenes, őszinte és sima politikája párt- és közéletünkben szerencsésen kiirtott. Mintha a haragos tengernek minden habtörése és tajtékzó hullámverése egyetleneg partszakadékból központsulna, úgy viharzik forrongó örvényeket hányva politikai és közéletünk ez egyellen zuga. E viharzás indokai azonban sokkal ismeretesebbek maga a nagy nyilvánosság előtt is, hogysmagyarózatunk kellene annak indokait. A személyes gyűlölködés ez egyellen vonásától eltekintve, a dúló parlamenti harc közepett is tényleg konstatalhatjuk, hogy az ellenzék nem folytat személyes küzdelmet Széll Kálmán ellen, a mi természetesen nem alterálja politikai bizalmatlanságát. Ennyiben igazat kell adnunk az ellenzéki pártok vezető egyéniségeinek.

E körülmény azonban nem teszi kevésbé komolylyá a helyzetet s a bonyodalom szálaít nem tépi szét. Az ellenzék-

nek a harc közben is megőrzött rokonszenve a miniszterelnök személye iránt csak azt mutatja, mily kimagasló egyéni és államférfiai tulajdonságai vannak Széll Kálmánnak. Magának az ellenzéknek higgadtabb elemei szeretnék különválasztani az ügyet a személytől. Osztoznak ezek a nagy közérületben és közhangulatban, hogy Széll Kálmán nagy állami és nemzeti szervezőkedésünk hatalmas munkájára van hivatva. És hogy kár volna az országra nézve, ha a nemzeti munka hivatott embere előbb morzsoltatnék fel, mintsem hivatásának eleget tesz. Ez azonban nem változtat a tényleges helyzeten. Széll Kálmán személyét nem lehet különválasztani az ügytől. Akik erőszakos fegyverekkel támadják az ügyet, támadják egyszersemind Széll Kálmánt. Akik obstrukciót csinálnak a katonai javaslatnak, azok obstrukciót csinálnak egyszersemind Széll Kálmánnak. Az indemnitás megobstruálása pedig nem egyéb, mint roham az alkotmány ellen. Ez már nemcsak a parlamentárizmust támadja meg, hanem magát az alkotmányt egész hosszú vonalán. A sarkaiból kidobott legalitás a törvénytelenység egész láncolatát hozná létre. Es oly bonyodalmat, amelyek következményükben kiszámíthatatlanok lennének.

Ismételjük, hogy ama körülmény, miszerint Széll Kálmán személye iránt az oppozíció nem viseltetik ellenszenvvel, a legkevésbé sem szanálja a súlyos helyzetet. Sőt az világosabb és tisztább lenne az ellenkező esetben. Vagyis, ha Széll Kálmán egyénisége volna oka a parlamenti bonyodalomnak. Akkor lehetne segíteni az áldatlan viszonyokon, mint maga a miniszterelnök is kifejezte ezt. A kisebbség parlamenti lázadása akkor megelégednék egy emberáldozattal s helyreállna a rend, mint helyreállt más alkalommal. Széll Kálmán nem kereste a hatalmat, nem ragaszkodik ahhoz. Nemes egyéniségének varázsához tartozik, hogy nem maradna ott, ahol nem

szívesen látják, vagy éppen a békétlenségnek az ő személye az oka. Ekkor is sérelem történnék a parlamenti elven, vagyis a többség uralmának elvén. A kisebbség kormányt buktatna a többség lekesült ragaszkodása dacára. De midőn a parlamenti kusza helyzetnek ily módon való kibonyolítása teljes lehetetlenség, akkor az obstrukció, a kisebbség forradalma vak és le nem vezethető romboló erő gyanánt támad alkotmányosságunkra. Nem egy kormányrendszert igyekszik széttörni, hanem romboló anyagát az alkotmány oszlopaiiban és alapjaiban helyezi el.

Ami az indemnítást illeti, még békés időkben is helytelen nézetek jutottak az ellenzék parlamenti felfogásába.

Az a praxis, amelyet nálunk az ellenzék honosított meg, hogy t. i. az indemnítást bizalmi kérdésnek tekinti, soha sem volt sem indokolt, sem jogosult. Ma sem az. Az indemnity tisztán budget-technikai kérdés, amely semmi vonatkozásban nincs és nem is lehet a kormány iránt való bizalommal. Tisztán arra szolgál, hogy az állami gépezet működése meg ne akadjon s hogy e működés folytonosságára meg legyen az alkotmányos forma. A budgetvita az a tér, ahol a bizalom kérdése alkotmányyszerűen jogosult s főleg az appropriáció az, ahol a bizalmi kérdés a legszorosabb kapcsolatban van a költségvetés megszavazásával.

Ha már most az ellenzék mégis bizalmi kérdést csinál nálunk az indemnityból, még pedig annyira, hogy eszközül akarja felhasználni a kisebbség akaratának érvényesítésére, ez oly kíséret, mely egyenesen az alkotmány és a parlamentárizmus alapelveit veszélyezteti. Ha már a katonai javaslatokkal szemben keletkezett obstrukció — mint azt Széll Kálmán nyíltan megmondotta — a kisebbség erőszaka s a többségi akarat érvényesülésének megakadályozása, mennyivel inkább viseli magán a kisebbségi erőszak bélyegét, hogy az obstrukciót átviszi oly

A „TORONTÁL“ tárcája.

Jona bánata.

Alkonyodik. Nagy, nedves hópehelyek lomhán keringenek az imént meggyújtott lámpák körött s befödik a háztetőket. A lovak hátát s az emberek vállát és kalapját vékony, puha réteggel. Jona Potapov bérkocsis fehér, mint a kísértet. A bakon úgy összekuporodott, ahogy csak bírt s meg se moccan. Még ha egész hófelhő borult volna rá, még akkor sem igyekezett volna a hótól szabadulni. . . . A lova is fehér és mozdulatlan. Olyan mozdulatlan, olyan szögletesek a formái s olyan egyenes, szinte meredt a lába, mint egy olyan gebéé, amely egy kopeket sem ér. Valószínűleg el van mélyedve a gondolataiba. Ha a lovat megszokott szürke környezetéből és az eke mellől elviszik s ide hozzák ebbe a borzasztó fényességbe, a rettenetes zajongásba és a tolongó emberáradat ez örvényébe, — végre is gondolkoznia kell a sors változandóságáról . . .

Jona és a lovaeskája már régóta álldogál ugyanazon a helyen. Délelőtt jöttek el hazulról s azóta még nem vittek senkit. Pedig már ereszkedik le az éji sötétség a városra. A lámpák halványága élénk fénynyé változik át s az utca zaja növekszik.

— Kocsis, a Wiborgszkájára! Kocsis!
Jona összerenzen s havas szempillái közül bámul egy katonaköpenyes, csuklyás urra.

— A Wiborgszkájára! — ismétli az ur. — Alszol talán? A Wiborgszkájára!

Jona beleegyezése jeléül meghuzza a gyepelét, mire egész réteg hó omlik le a válláról és a ló hátáról . . . Az ur beszáll a szánba. A

kocsis csettent a szájával, előrenyújtja a nyakát, fölkel s inkább szokásból, mint szükségből patogat az ostorával. A ló is előre nyújtja a nyakát, összehuzza merevségre hajló lábait s tétovázva elindul . . .

Alighogy elindulnak az ide-oda tolongó tömegben, Jona mindjárt hallja, hogy kiabálnak rá:

— Hová hajtasz? — Kutya teremtetted! Jobbra tarts!

— Hiszen te nem is tudsz hajtani! Jobbra tarts! — kiált rá az ur is.

Egy magánfogat kocsisa káromkodik; egy gyalogos, aki az utcán keresztül futva beleütdött a ló fejébe, dühösen néz Jonára s lerázza a válláról a havat, ami a lóról hullott rá. Jona úgy ül a bakon, mintha tűk volnának alatta, a könyökeit kifelé tartja, úgy forgatja a szeméit, mint az örült, mintha nem tudná, hogy tulajdonképpen mi lesz most vele.

— Mind gazember, ugy-e? — tréfálkozik az ur. — Csak arra leselkednek, hogy összeközhessenek veled, vagy a lovad alá kerüljenek. Tudod, ezek már előre összebészélték!

Jona hátrafordul, nyilvánvalóan mondani akar valamit, de torkán akad a szó.

— No mi az? — szól az ur.

Jona elmosolyodik, megerőlteti magát s rekedten így szól:

— Ezen a héten történt . . . meghalt a fiam, uram . . .

— Hon! . . . Miben halt meg?

Jona egész testével megfordul és így szól:

— Ki tudja! Valószínűleg lázban. Három napig feküdt a kórházban s meghalt . . . Az Isten így akarta.

— Fordulj meg, te gazember! — kiált rá

valaki a sötétben. — Nem tudsz vigyázni, te vén kutya! Vagy az orrodig se látsz?

— Csak hajts, csak hajts — szól az ur.

— Így holnapig sem érünk oda!

A kocsis megint előre nyújtja a nyakát s patogat az ostorával. Aztán néhányszor hátra tekint az utasra, de ez már behunyta a szeméit s nincs kedve Jona beszédét hallgatni. Miután az ur a Wiborgszkáján leszállott, Jona megáll egy kocsma előtt, megint összekuporodik a bakon s meg se moccan. . . . A nedves hó megint egészen fehérre festi őt, meg a lovat . . . Elmulik egy óra s aztán még egy óra . . .

A gyalogjárón gumicipőkben csoszog s civakodik három fiatal ember; kettő közülök nagy és karsu, a harmadik azonban kicsiny és pupos.

— Kocsis, a rendőrhidhoz! — kiált rá a pupos. — Hármán vagyunk s husz kopeket kapsz.

Jona meghuzza a gyepelét s csettent a nyelvével. Husz kopek nagyon kevés, de ez most neki mindegy . . . Egy rubel vagy öt kopek most mindegy; az a fő, hogy legyen kit vinnie. A fiatal emberek fölgranak a szánra s mindhárman egyszerre le akarnak ülni. Hogyan oldják meg azt a nagy kérdést, hogy hármuk közül ki álljon a szánban, mert csak két ülőhely van? Hosszas civakodás, szemrehányás és káromkodás után abban állapodtak meg, hogy a puposnak kell állnia, mert ő a legkisebb.

— No rajta! — kiabál a pupos a kocsis háta mögé állva. — Hajts! — Milyen sapkád van neked, testvér! Egész Pétervárott nincs rongyosabb!

— Hehehe, — nevet Jona, — ha nincs másik! . . .

A „Hivatalos Melléklet“ nélkül.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délig 6 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/4 5-től 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Bírósági áthelyezés.** A király Kövér Lajos nagybecskereki és ifjabb Makk József komáromi kir. törvényszéki bíráknak saját közművekre leendő kölcsönös áthelyezését megengedte.

— **A honvédkerület új parancsnoka.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király elrendelte Valentics Dániel altábornagy, a II. szegedi honvédkerület parancsnokának mostani állásától való fölmentését. A király egyúttal kinevezte Csalány Géza vezérőrnagyot, a magyar királyi 46. honvéd gyalogdandár parancsnokát a II. szegedi honvédkerület parancsnokává. Csalány már elfoglalta új katonai méltóságát.

— **Pénzügyi kinevezés.** A pénzügyminiszter a nagybecskereki m. kir. pénzügyigazgatósághoz Fülöpp János jogszigorót pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben kinevezte.

— **A kisenői vadászatok.** Mint Kisenőről jelentik, József Agost főherceg szombaton Libits Adolf udvari tanácsossal az ágyai erdőben vadászott, ahol két özet lőtt. Vasárnap délelőtt Somoskőszre mentek át, ahol négy özbak esett. Vadászat után 11 órakor délelőtt a kegyuri templomban mise volt, melyet Lengyel József plébános celebrált. Az isteni tiszteleten résztvettek: József Agost kir. herceg és neje Augusztia kir. hercegné, Libits Adolf főherceg kormányzó és az egész kisenői intelligencia. Vasárnap délután fél 2 órakor a főherceg nejevel Bankut pusztára ment, ahol 9 szép kifejlett özbakot lőtt. Este 6 órakor visszatértek Kisenőre. A fenséges vendégek tegnap este különvontan mentek Kegyházára, ahonnan a 11 órai rendes vonattal Budapestre utaztak. A vadászat eddigi összes eredménye 19 darab öz.

— **A sorozás elhalasztása.** A honvédelmi miniszter a sorozás elhalasztása dolgában újabb körrendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz. A körrendelet szerint, minthogy a folyó 1903. évben kiállítandó újoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslat az országgyűlés által mindeddig meg nem szavaztatott s így most már nincs kilátás arra sem, hogy az idei fősorozás, a folyó évi március 20. aról 23.500/VIII—a. szám alatt kiadott körrendelet értelmében a miniszterhez már nagyrészt ismételtel fölterjesztett újoncok, utazási és működési tervek alapján, a folyó évi május 4-ével megkezdhető és a folyó évi június hó 20-ig terjedő időtartam alatt befejezhető legyen, fentebb idézett rendelet kapcsán ezennel elrendeli a miniszter, hogy az ezidei fősorozás egyelőre és további rendeletéig ismételtel elhalasztassék s erről a sorozó járási tisztviselők azonnali közhírre tétel végett haladéktalanul értesítsenek. Miután azonban a folyó évben kiállítandó újoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslat a törvényhozás által talán mégis

akként és oly időpontban fog elfogadhatni és törvényerőre emelteni, hogy annak alapján az immár több ízben ismételtel elhalasztott ezidei fősorozás a folyó évi június 2-ától folyó évi július 25-ig terjedő időszak alatt végrehajtható lesz; ennélfogva és az elől említett, valamint a múlt évi 70.000/VIII—a. szám alatt kiadott rendelete kapcsán felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy a folyó évi újoncok, utazási és működési tervezeteket az imént említett 70.000. számú rendeletével megküldött minta szerint, az illetékes cs. és kir. hadkiegészítési kerületi és honvéd kiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg, ismételtel s oly módon állapítsa meg, hogy az ezidei fősorozás eseleleg a folyó évi június 2-től folyó évi július 25-ig terjedő időtartam alatt legyen foganatosítható és végrehajtható.

— **A városi előfogatás.** Ma délelőtt tartották meg a polgármesteri hivatalban a városi előfogatásra vonatkozó árlejtést. A szóbeli árlejtésen csak Krpucsin Száva eddigi előfogatós jelent meg, aki a mostani bérösszegekből önként 600 koronát engedett le. Vujin Lázár, aki már több ízben tett kísérletet, hogy az előfogatási bérletet megkapja, a szóbeli árlejtésnél nem volt jelen, hanem e helyett zárt ajánlatot adott be, ajánlatában kijelentette, hogy az előfogatási szolgálományt 6300 koronáért hajlandó teljesíteni. Igaz ugyan, hogy Vujin Lázár ajánlata eszerint 900 koronával olcsóbb Krpucsin Száva eddigi előfogatós bérleténél, de valószínű, hogy a városi képviselőtestület mégis Krpucsin ajánlatát fogja elfogadni, annál is inkább, mert Krpucsin előfogatós már tíz évvel ezelőtől állott be (a szó legszorosabb értelmében) a város szolgálatába s évek hosszú során keresztül kötelességét mindig híven és pontosan teljesítette. A város közönsége Krpucsin szerződését eddig minden árlejtés megtartása nélkül meghosszabbította s csak a múlt évben indultak meg a surlódások, úgy hogy az árlejtési aktus nem volt jóváhagyható és Krpucsinnak a szerződést folyó év október hó 1-ig meg kellett hosszabbítani. Jó, hogy huza-vona közben Krpucsin nem hagyta oda a bérletet, mert ha igen, úgy nem lehetett volna hirtelenében 7000 korona bér mellett hét pár lóval, 3 stajerkocsival és öt parasztszekérrel bíró előfogatost találni. Ez a körülmény is azt bizonyítja, hogy Krpucsin igazán kívánja szolgálni a várost s minden törekvése odairányul, hogy a reá rótt kötelezettségeknek eleget tegyen. Krpucsin megbízhatósága tehát olyan előnnyel bír a városra, amely legalább is egyensúlyozza a néhány száz korona különbözetet.

— **Nyilvános köszönet.** A Torontálmezei Takaré- és Hitelbank tek. igazgatósága a folyó tanévre az egyik megüresedett 100 kor. ösztöndíjon felül még külön 100 kor. segélyt volt szives adományozni a helybeli állami felső kereskedelmi iskola egy másik tanulójának. Kiváló

térre, ahol a bizalmi kérdésnek semmi jogosultsága nincs s ahol már az alkotmányos kormányzás folytonosságán üttetnek rés?

A miniszterelnök már egyizben behatóan kifejtette, hogy az obstrukciónak nincs jogosultsága, mert egy tiszta választásból kikerült többség akarátának érvényesülését megakadályozni nincs semmi ok. S a messzelátó politikus, a jövő minden esélyeit mérlegelő államférfiúi bölcsességével és higgadtságával mutatott rá az ilyen precedensek veszélyeire nemzeti szempontból. Az ellenzék hazafiságára, a nemzeti politika jövődjének figyelembevételére appellált, amikor a helyes parlamenti elv respektálását követelte. A kisebbség diktatúrája ominózus az ország jövőjére. Valóban az. Csak konstruáljuk meg elvben ennek a veszedelmes precedensnek végső konzekvenciáit mindazokra a testületekre, intézményekre, akár politikai, akár társadalmi, akár közigazgatási téren, ahol a többségi elv uralkodik és vissza kell riadnunk attól az anarchiától, amelynek perspektívája élénk áll.

Nem. Más maga a parlamenti ellenzék kísérlete is beláthatatlan következményeket vonhat maga után, csupán a felülről jövő példa által. De végveszedelmét jelentené a parlamentarizmus elvének az egész nemzeti életben, ha a kormány és a többség ennek a precedensnek teljes erejével újat nem állaná.

Igy tehát az ellenzéken a sor, a maga elhatározásának végső pillanatában mérlegre vetni a nemzet nagy alkotmányos életkérdését. A felelősség egész súlya ránehezedik, mert abban nem lehet kétség, hogy a nemzet nem akarja s nem akarhatja a normális kormányzás megakasztását, az ex-lex állapotot.

Immár láthatják, hogy a kormány és a többség szentnek és komolynak veszi abbéli hivatását, hogy a parlamentarizmus alapelveit megvédi. Lehetetlen, hogy az ellenzék elzárkózzék annak a mérlegelés elől, hogy az indennity erőszakos megtagadása a közvéleményt maga az ellenzék ellen sorakoztatná. Mert a józan és alkotmányos magyar nép a céltalan és jogtalan tulzásoknak nem barátja s a terrorizmus eszközeit egy legális és alkotmányos kormányval szemben nem helyeselheti.

Bizunk a nehéz percekben a jók, a komolyak és előrelátók higgadtságában, okosságában és hazafiságában.

— No, ha nincs is másik, azért hajthatsz! Az egész uton így akarsz hajtani? . . . Akkor nem is kapsz . . .

— Zug a fejem. — szól a hosszú fiuk egyike. — Tegnap Dukmaszovnál megittunk négy üveg konyakot Vaszkijával ketten.

— Nem értem, miért hazudsz, — szól a másik hosszú fiu mérgesen. — Ugy hazudsz, mintha könyvből olvasnál . . .

— Verjen meg az isten, ha nem igaz . . .

— Eppen olyan igaz, mint az, hogy a balha köhög.

— Hehehe! — vigyorog Jona, — ezek vidám urak!

— Hogy az ördög vitt volna el! — kiált rá a pupos fölháborodva, — hát mindig így fogsz te hajtani, te vén gazember? Hát így kell hajtani? Csapj oda azzal az ostorral! Hü! Hó! Hó! Csak rajta!

Jona érzi a háta mögött a pupos mozgékony testét s hangjának a hullámait. Hallja a szidalmazást, embereket lát s az elhagyatottság érzete lassankint szűnik a keblében. A pupos addig káromkodik, míg egy hatemeletes disznóságot ki nem mond s aztán köhögési rohamai támadnak. A hosszú fiuk elkezdnek valami Nagyészda Pijetrovászról beszélni. Jona körülnéz. Mikor egy kis szünet támad, megint hátrafordul s elkezd mormogni.

— Nekem meg ezen a héten . . . meghalt a fiam!

— Mindnyájan meg fogunk halni! — sóhajt a pupos és a köhögés után megtöri az ajkait. No csak rajta! Hajts! . . . Uraim, így lehetetlen tovább haladni! Mikor érünk oda?

— Ugyan hajtsatok már! Vágd nyakon az öreg!

— Hallod, te vén gazember! Téged nyakon

kell ütnöm! . . . Ha az ilyen emberrel sokat teketóriáznunk, akkor akár gyalog is mehetünk . . . Hallod, te vén számar? Vagy nem is hederitesz szavunkra?

— És Jona már érzi az ütést a nyakán, de inkább hallja, mint érzi.

— Hehehe! — szól nevetve. Vidám uraságok! . . . Adjon nekik az Isten erőt, egészséget.

— Kocsis, nős ember vagy te? — kérdi az egyik hosszú fiu.

— Hogy van-e feleségem? Hehehe . . . igazán vidám uraságok! Nekem most csak egy feleségem van: a föld . . . Hahaha! . . . Azaz, hogy a sir! A fiam meghalt, én meg élek. Ez különös dolog . . . A halál bizonyosan eltevesztette az ajtót . . . Ahelyett, hogy én értem jött volna, a fiamat vitte el . . .

— És Jona megfordul és el akarja mondani, hogy hogyan halt meg a fia, de most felsőhajt a pupos és kijelenti, hogy hála Istennek, végre megérkeztek. Miután Jona zsebre vágta a husz kopeket, még sokáig bámul a három lump után.

Megint egyedül van és megint csöndes körülmény minden . . . Rövid időre elnémult bánata újra fölébredt s még nagyobb súlylagon nehezedik a keblére. Nyugtalanul, kinosan vergődve néz végig az embereken, akik az utca két során tolongannak; e sok ezernyi ember között igazán nincs egy sem, aki meghallgatná az ő bánatát? Az emberek jönnek-mennek az utcán s mit sem törődnek az ő bánatával . . . Pedig borzasztó, határtalan ez a bánat. Ha Jona kebléből kitörhetne, valószínűleg az egész világot elárasztaná, de azért mégsem látja meg senki. Olyan jól elrejtőzködött Jona keblében, hogy még nap, lámpafénynél sem láthatja meg az ember . . .

Jona látja, hogy a házmaster ott ácsorog a kapu előtt s elhatározza, hogy megszólítja.

— Mondd csak, testvér, hány óra lehet? — kérdi tőle.

Már tízre jár . . . Miért allsz itt? Hajts tovább!

Jona néhány lépéssel tovább hajt, összekuporodik a bakon s átengedi magát bánatának . . . Most már hiábavalónak tartja azt, hogy az emberekhez forduljon. De nem mulik el öt perc se, mikor már fölegyenesedik, megrázza a fejét, mintha szuró fájdalmat érezne és megrántja a gyeplőt . . . Rosszul érzi magát. „Az udvarba!” gondolja magában, „haza az udvarba.”

S a ló kezdett ügetni, mintha kitalálta volna a kocsisa gondolatát. Másfél óra múlva Jona már a nagy, piszkos kályha mellett ül. A kályha körül s a padlón emberek horkolnak. A levegő párával telt, forró . . . Jona végignéz az alvókon, megvakarja a fejét s bánja, hogy ilyen korán hazajött . . .

— Még csak a zab árát sem kerestem meg, — gondolja magában. — És ezért is bántódom. Az az ember, aki érti a dolgot, aki maga is jólakott, meg a lova is jólakott, az mindig nyugodt . . .

Az egyik sarokban fölemelkedik egy fiatal kocsis, almosan ásít s a vizesvödörhöz hajol.

— Szomjas vagy? — kérdi Jona.

— Igen . . . értem . . . Nekem meghalt a fiam, testvér . . . Hallottad? A héten a kórházban halt meg . . . Most már vége . . .

Jona nézi, hogy a szavai milyen hatást gyakoroltak a fiatal kocsisra, de nem lát semmit. A fickó már a takarója alá huzta a fejét s tovább alszik. Az öreg sóhajt s megvakarja a fejét . . . Eppen olyan nagy szükségét érzi a beszédnek, mint a milyen nagy szükségét érezte ez a fickó annak, hogy igyék. Már majdnem egy hete, hogy a fia meghalt és még senkivel sem beszélt róla, úgy ahogyan illett volna . . . Pedig kedvtellessel és

kötelességünknek ösmerjük, hogy a t. igazgatóság évek során át tanusított nemes áldozatkészségeért, a keresk. szakoktatásügy érdekeinek lelkes támogatásáért a nyilvánosság előtt is hálás és őszinte köszönetet mondjunk egy a fentnevezett intézet vezetőségének, mint nagyérdemű igazgatójának, Steinitzer Géza urnak. Az áll. felső keresk. iskola igazgatósága.

A városi telefon. A polgármesteri hivatalnak Pancsova és Nagyikinda városokkal való telefon-közlekedése korlátozva volt s ily módon az érintkezés is meg volt nehezítve. Hogy ez az állapot mihamarább megszűnjék, dr. Perisics Zoltán polgármester intézkedett, hogy május hó 1-től fogva Nagybecskerek város polgármesteri hivatalba is a korlátlan érintkezésre jogosult előfizető legyen.

Francia lóvásárlás Nagybecskereken. Említettük már, hogy a tegnapi heti állatvásárra egy francia lóvásárló bizottságnak kellett volna Nagybecskerekre jönnie. A lóvásárló-bizottság azonban a tegnapi állatvásárra nem jöhetett el, mert ugyanakkor Szegeden kellett neki a nagy számban összevásárolt lovakat átadniok. Dr. Perisics Zoltán polgármester most ismételt lépéseket tett azért, hogy a bizottság, mely jelenleg Pancsován időzik, Pancsováról való visszatérésekor látogassa meg a nagybecskereki heti állatvásárt is.

A keddi állatvásár. A keddi állatvásárok, mióta az arra felhajtott állatokat a város fölmentette a kövezetvám és a helypénz fizetése alól, igen élénkek és bár a környékbeli gazdák nagy számmal hajtják föl állataikat a keddi vásárra, a kissé messzebb eső vidékek gazdái még mindig nem használják fel eléggé a kedvező alkalmat. Nem mulaszthatjuk el tehát ismételt felhívni a figyelmüket a keddi állatvásárokra, a melyen, tekintve, hogy a jószágaik helypénz és kövezetvámmentesek a felhajtók ugyszólván semmit sem kockáztatnak.

Az utipodgyász elszállítása a lakásról. A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint „A magy. kir. államvasutak központi városi menetjegyiroda” (Budapest IV. Vigadó-tér 1. sz.) az utazóközönség kényelmére a vasuton feladandó utipodgyászt előszóval, irásban vagy telefon útján való bejelentésre a székesfőváros IV—IX. kerületeiben fekvő lakásokon átveszi és azt megállapított szállítási díjak beszedése mellett saját hivatalos helyiségében vasuti podgyászként felveszi, az illető budapesti pályaudvarra kiszállítja s a kívánt vonathoz átadja. A bejelentésnek a központi menetjegyirodában a szándékolt utazást megelőző napon kell történnie. Az átadott podgyászra vonatkozó hivatalos bevételt és a szükséges vasuti menetjegyet a menetjegyiroda hivatalos helyiségében szolgáltatja ki vagy kívánatra 40 fillér díjért a lakásra is elküldi. Az említett menetjegyirodában, mely helyiségében egy idegenforgalmi iroda, olvasóterem, etnográfiai és házi iparbazar, továbbá egy tudakozó iroda fürdők számára létezik a szükséges összes különféle menetjegyek, még pedig a tervezett utazás megkezdése előtt már néhány nappal előbb is megválthatók és ugyanott bármely utazási ügyben szóval vagy irásban díjmentes felvilágosítás nyerhető.

értelmesen kellene róla beszélni. El kellene mondania, hogy a fia hogyan betegedett meg, mennyit kinlódott, mit mondott a halála előtt és hogyan halt meg... Le kellene írni a temetést, meg azt az utat, mikor elment a kórházba a fia ruháért. A leánya, Aniszja a faluban maradt... ő róla is kellene beszélni... De el se tudja sorolni, hogy mi mindenről kellene beszélnie. A halgatónak sóhajtania és keseregnie kellene... És még jobb volna asszonyokkal beszélnie. Az asszonyok ugyan ostobák, de már a harmadik szónál ordítanak.

— Megnézem a lovat, — gondolja Jona, — még mindig ráérek azután is aludni... Még kialhatom magamat.

Felöltözik s kimegy az istállóba a lovához. A zabra gondol, a szénára, meg az időre.

— Zabalsz? — kérdi Jona a lovat, amint fénylő szeméibe tekint... No csak rajja, zabalj... Ha nem érdemeljük meg a zabot, szénát zabálunk... Igen... En már nagyon öreg vagyok a kocskisodáshoz... A fiamnak kellene kocskisodnia... Ő igazi kocsi volt... Ha ő most érne...

Jona hallgatott egy kis ideig s azután tovább beszél:

— Ugy van, testvér... Kuzma Jonics nincs többé... Isten nyugosztalja... Egyszerre csak gondolt egyet és meghalt... Látod, képzeld el, hogy nekem van egy csikó, akinek te vagy a tulajdon edesanyja... És tegyük fel, hogy ez a csikó meghal... Ez ugy-e, fájna neked?

A ló zabál s természetesen hallgat; aztán ráfujja meleg leheletét gazdájára... Jonának tetszik a ló türelme s elbeszél neki mindent, ami csak nyomja a szívet...

Csehov Antal

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedésből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Irodalom és művészet.

A cseh opera-társulat. A legközelebb Nagybecskereken vendégszereplő cseh operatársulat magas művészi színvonalát élénken jellemzik azok a dícséretok, a melyekkel a bukovinai lapok a társulatot Csemovieben való szereplése alkalmából elhalmozták. A Bukovinaer Nachrichten, a Cernovitzer Tagblatt, a Bukovinaer Rundschau és a Bukovinaer Post mind behatóan foglalkoznak a cseh opera-társulat működésével és teljes elismeréssel szólnak minden egyes előadásáról. Ilyenképen tehát méltó érdeklődéssel nézhet a nagybecskereki közönség a cseh társulat itteni vendégszereplése elé.

A sajtó Somfai János könyvéről. Lapunk segédszerkesztőjének Somfai Jánosnak könyvéről újabb a következő kritikát olvassuk a fővárosi lakokban.

A „Pesti Hírlap” a következőket írja:

„Somfai János, a fiatalabb irói nemzedék egyik tehetségesebb tagja, újabb kötettel lépett az olvasóközönség elé. Könyvének, amely élvezetes és jó olvasmányt nyújt, „Kutyavár és más apróbb történelmi” a címe. Megrendelhető az irónál Nagybecskereken.”

Az „Új Lap” mutatót közöl a könyvből s egyuttal a következőket írja:

„Kutyavár és más apróbb történelmi” címen egy kötet elbeszélés jelent meg Somfai Jánostól, aki sokáig a fővárosban volt ügyes és szorgalmas hírlapíró, jelenleg pedig Nagybecskereken a „Torontál” segédszerkesztője. Nem nagy lélekszámú dolgok, de tisztességes munkák, jellemképek, rajzok, elbeszélések, némelyik kedves egyszerűségű. Hosszabb elbeszélés a „Kutyavár” című történelmi elbeszélés, mely Matyas király korában játszódik, aki tudvalegőleg építetője volt a Tétény határában ma is meglévő kutyavárnak és ez adta a gyűjtemény címét. A rajzok közül egyet mutatóban mai számunkban közlünk. A csinos kiállítású kötet ára 3 korona.”

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése április 22-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 22.

A képviselőház ma délelőtt Apponyi Albert gróf elnöklésével ülést tartott, a melyen folytatták az indeminálás tárgyalását. A mai ülésen Bakonyi Samu beszélt a javaslat ellen.

Szünet után interpellációk következtek, köztük báró Kassa Ivor interpellációja a választók összeírásáért. Gabányi Miklós pedig a honvédségnél elkobzott kóták miatt interpellált.

A tisztviselők fizetésrendezése.

Budapest, április 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hegedűs Loránd a képviselőház mai ülésén betervezte a pénzügyi bizottság jelentését a tisztviselők fizetésrendezéséről s a tisztviselői óvadék eltörléséről.

Festetich Imre gróf meghalt.

Budapest, április 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Görbersdorfból jelentik, Festetich Imre gróf az ottani gyógyintézetben, ahol tudóbj ellen keresett gyógyulást, tegnapelőtt 33 éves korában meghalt. Festetich Imre gróf volt az, aki váltóügyleteivel a Stieder—Ernszt-féle szombathelyi halalos párbajt előidézte. Az elhunytat özvegye és két kis gyermeke gyászolja. Az elhunytat ideiglenesen Szepes-Remetén fogják eltemetni s csak később fogják a csertői családi sírboltban örök nyugalomra helyezni.

Fiumei sajtópör.

Budapest, április 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pécsről jelentik: Kuser Nándor, a fiumei tulzó autonom párt vezére sajtópört indított a fiumei „Magyar Tengerpart” című lap

szerkesztője ellen, mert az Kuser hazafiatlan és magyarfaló akciójáért megtámadta. A sajtópört ma kezdtek tárgyalni a pécsi esküdtzéknel nagy érdeklődés mellett. Jellemző, hogy Kuser, ki Fiumében a magyarság legelkeseredettebb gyűlölje, az ottani törvényszéknel mint ügyész és bíró működött. A délelőtti tárgyalás során kihallgatták a „Magyar Tengerpart” szerkesztőjét, Hegyi Jenőt, aki a cikkért a felelősséget magára vállalta.

Országos péksztrájk.

Budapest, április 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti sütőmunkások szervezete most országos sztrájkot szervez. Kiküldött egy végrehajtó-bizottságot, a mely mindenekelőtt a következő követeléseket állapította meg: tíz órai munkaidő, 6 forint havi koszt pénz, bérfőlemelés és május 1-én teljes munkaszünet. Ha a munkaadók a követeléseket nem fogadják el, akkor az egész országban megindul a sztrájk. A sztrájkmozgalomhoz eddig hozzájárultak a pozsonyi, aradi, szabodkai, debreceni, eperjesi, brassói, temesvári és veszprémi pékek. A sztrájk kezdetét május 15-ére tervezik.

Szerelmi dráma.

Budapest, április 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pécsről jelentik: Tegnap este az itteni buzatér Barna Jenő pincér agyonlőtte a szeretőjét Vignovics Natália pénztárosnőt, azután maga ellen fordította a fegyvert. Mind a kettő halálosan megsebesült és aligha marad életben. A legény azért követte el véres tettet, mert a leány el akarta hagyni.

Budapesti gabonaárak.

Budapest, 1903. április 22.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Műs	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	uj	75	7.80	7.91	8.10
Pestvidéki	uj	75	7.65	7.80	8.05
Bánsági	uj	75	7.69	7.75	8.00
Bácskai	uj	75	7.65	7.95	8.00
Rozs	uj elsőrendű		70	75	6.80
	másodrendű				6.70
Árpa	takarmány		60	62	5.90
	égetni való		62	64	5.70
Zab	sörözésre való		64	66	6.00
Tengeri é	bánsági		39	41	6.15
	másodmű				6.25

Határidő-üzlet.

Budapest, április 22. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyobbrészt szilárdak. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	7.84
Buza (júliusra)	7.42
Tengeri (májusra)	6.01
Tengeri (júliusra)	6.08
Zab (májusra)	5.52
Rozs (októberre)	6.50

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről. Érvényes 1902. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra: Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p. Pancsováról: délután 5 óra 55 p. Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p. Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 53 p. b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra: Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p. Tódosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p. Pancsováról: reggel 7 óra 23 p. Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 28 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról: Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 50 p. Pancsovára: délelőtt 8 óra 25 p.; délután 6 óra 20 p. Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p. Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p. b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról: Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p. Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p. Mődoara: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Hirdetmény.

Torontál vármegye közigazgatási bizottsága 1903. évi április hó 6-án kelt 2062/903. számú határozatával a nagyikinda-nagy-szentmiklósi tvh. közut 23-25-623 km. szakaszának kiépítését 37734 korona 33 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkát fogantatásának biztosítása céljából az 1903. évi május hó 22-ik napjának délelőtti 11 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1903. április 15-én.
M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:
Faur,
kir. főmérnök.

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.
8397. sz. kig. 1903. (344-3.3)

Versenytárgyalási hirdetmény.

Nagybecskerek város képviselőtestületének 16/1211/1903. k. i. számú határozata, s az érdekeltekkel e tárgyban történt megállapodások alapján a tomasovázi Temes-hidnak 25.869 korona 19 fillérrel előirányzott helyreállítási munkálataira ezennel zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Felhivom tehát mindazokat, kik fenti munkálatot elnyerni óhajtják, hogy arra vonatkozó zárt ajánlataikat, melyhez a fenti költségvetési összeg 5%-ának, mint bánatpénznek, a városi pénztárba történt letételt igazoló nyugtátvány csatolandó, 1903. évi május hó 12-ik napjának déli 12 óráig Nagybecskerek város polgármesteri hivatalánál annyival is inkább benyujtsák, mert később érkező ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

A torontálmezei m. kir. államépítészeti hivatal által kidolgozott, vonatkozó műszaki művelet s árlejtési feltételek, a városi polgármesteri hivatalban a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

Az építkezés ellenőrzését Torontálmege államépítészeti hivatala fogja teljesíteni, míg vállalkozó keresetének folyósításáról Nagybecskerek város tanácsa fog gondoskodni az államépítészeti hivatal által igazolandó kereseti kimutatások alapján.

Nagybecskerek, 1903. évi április hó 17-én.

Dr. Perisies Zoltán,
polgármester.

KIADÓ LAKÁSOK.

A Rákóczi-utcában 2064 sz. házamban egy 3 szobából álló lakás, évi bér 140 forint és egy 2 szobából álló lakás, évi bér 120 forint, folyó évi május 1-től kiadó.

Haidegger Ödön.

355-3.1

Torontál vármegye zombolyai járás főszolgabírája.

2821. sz. 1903.

353-3.2

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett nagykomlói kör-állatorvosi állás betöltésére pályázatot nyitok és felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy állatorvosi képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi május hó 18-áig nyujtsák be, mert a később érkezettek figyelembe nem veszem.

Ezen állás 800 korona évi fizetés és a szabályszerű díjakkal van összekötve.

Ezen állatorvosi körhöz tartozik Nagy-Komlós, mint székhely, továbbá Szent-Hubert, Károlyliget, Soultour, Kis-Komlós, Kun-Szőlős, Vizesda Grabác és Nákófalva községek.

A választás folyó évi május hó 23-án délelőtti 10 órakor fog Nagy-Komlós községháza tanácstermében megtartatni.

Zombolya, 1903. évi április hó 20-án.

Fóris,
főszolgabíró.

Kiadó lakások

május 1-ére a Gizella-rakpart 462. sz. alatt.

I.

Egy utcai lakás, mely áll 3 utcai szobából, zárt folyosó és mellékhelyiségekből.

II.

Egy udvari lakás, mely áll 3 szoba, zárt folyosó, előszoba és mellékhelyiségekből.

Felvilágosítás-sal szolgál

Benkovich Mihály,
gyógyszerész.

337-4.3

Egy jegyzői irnok, ki az adó és kataszteri munkálatok vezetésében kellő jártassággal bír, 600 korona évi fizetés mellett azonnali alkalmazást nyer. Jelentkezhetni személyesen Partoson a jegyzőségnél.

352-3.3

52320/C-II. sz. 1903.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Közvetlen áruforgalom Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország között

A következő pótlékok és pedig:

V. pótlék a díjszabás I. részéhez,
V. pótlék a díjszabás II. rész 1. füzetéhez,
II. pótlék a díjszabás II. rész 2. füzetéhez,
valamint az új díjszabás II. rész 3. füzet, melyek a folyó évi március hó 21-én kelt 44388 sz. hirdetmény értelmében folyó évi május hó 1-én lettek volna életbe lépendők, további intézkedésig nem lépnek hatályba.

Budapest, 1903. április havában.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága,
a részes vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjazatik.)

Most jelent meg!

SOMFAI JÁNOS

KUTYAVÁR ÉS MÁS APRÓBB HISTÓRIÁK

című új könyve.

Kapható a TORONTÁL szerkesztőségében,

ára füzve 3 korona,
diszkrétésben 5 korona.

325-x.9

630/I. számhoz. 1903.

348-3.3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium az 1901 évi május hó 31-én kelt 35979/901. számú alatt elrendelte a német- és szerb-csanádi állami elemi iskolák felépítését 48779 kor. 83 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkát fogantatásának biztosítása céljából az 1903. évi május hó 11-ik napjának délelőtti 11 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtti 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1903. évi április hó 13. án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:
Faur,
kir. főmérnök.

Minden helységben
kerestetnek
jórávaló ügyvédek
magas provízió és fixum mellett.
Tudakozódások Budapest főposta
231. sz. postafiók intézendők.

321-6.5

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerű veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

12-x.32

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.